

УДК 908

Цебрик О.-ст. гр. СІ-21

Тернопільський національний технічний університет імені Івана Пулюя

МІСТО ДЕВ'ЯТИ ВІКІВ

Науковий керівник: Габрусєва Н.В.

Tsebryk O.

Ternopil Ivan Pul'uj National Technical University

CITY NINE AGES

Supervisor: Gabrusyeva N. V.

Ключові слова: Острог, академія, книгодрукування

Keywords: Ostroh, academy, typography

Перша писемна згадка про Острог датується в Іпатіївському літописі 1100 року від 30 серпня. Сліди життя людей на цій території відносяться до стародавнього кам'яного віку, або палеоліту. Кам'яні сокири, молотки належать до неоліту (зберігаються в музеї м. Острог), епоха міді представлена Трипільською культурою племен (III-II століття до нашої ери).

Назва міста, найімовірніше, походить від давньослов'янського слова «Острог», що означає «укріплення», місце, огорожене дерев'яним частоколом». Є ще одна версія – «острий ріг», утворений річками Вілією і Горинню. Засновникам роду князів Острозьких був Данило Дмитрович (звів першу кам'яну споруду на горі в Острозі – Башту Муровану). Одним з найвпливовіших магнатів Речі Посполитої, видатним політичним і культурним діячем був Василь-Костянтин Острозький. В 1576 році він заснував школу вищого типу – перша наукова установа України – слов'яно-греко-латинська академія. Також відкрив в Острозі друкарню, славу якій приніс першодрукар Іван Федоров. В 1578 році був надрукований «Буквар». Було видано перше друковане видання всіх книг Святого письма – Біблія – старослов'янською мовою. Острог – місто освіти і книжності назвали «Волинські Афіни».

Серед учнів Острозької чоловічої гімназії відомі: Атангел Кримський, Олексій Антонов, Дмитро Мануїльський, Іван Огієнко, Яновський (академік-медик). Острозьку Академію закінчили: Борецький Іон (освітній діяч), Іван Вишенський, Дорофейович Гаврило (перекладач з грецької мови), Дорошенко Петро (гетьман Правобережної України). Викладачами академії були: Лукаріс Кирило, Лятош Ян, Копистенський Захарія, Наливайко Дем'ян. Великий вклад внесли Смотрицький Мелентій – полеміст, церковний діяч. Смотрицький Герасим – перший ректор Академії, співтворець Острозької Біблії. Острог отримав чисельні привілеї - Магдебурське право (1585) – «на ярмарки і торги тамошніє» (затвердив король Стефан Баторій). Серед історичних жіночих постатей особливе місце належить Гальшці – княжні. Вона відродила Академію.Свої спогади про перебування в Острозі залишили: Тарас Шевченко, Пантелеймон Куліш, Михайло Костомаров, Іван Нечуй-Левицький.

В 1994 році було відроджено академію - відкрито Острозький вищий колегіум, який спочатку діяв як структурний підрозділ Києво-Могилянської академії, 1996 – було відокремлено від Києво-Могилянки та отримано назву «Острозька Академія», а потім Національний університет «Острозька Академія».